

Europa 2008: nowe sąsiedztwo. Naukowa konferencja studentów i doktorantów. Wilno, 17-18 maja 2008 r.

W dniach 17-18 maja 2008 r. w wileńskim gmachu Europejskiego Uniwersytetu Humanistycznego (EHU, Эўрапейскі Гуманітарны Універсітэт), odbyła się druga już studencka konferencja pod hasłem „Nowe sąsiedztwo”¹. Konferencję otworzyli przedstawiciele władz EHU. Prorektor ds. nauki prof. Irmina Matonitė przedstawiła plan konferencji, jej główne zadania oraz panele. Pierwszy prorektor EHU prof. Władimir Dunajew w swym krótkim wykładzie starał się zinterpretować europejskie nowe sąsiedztwo. Według niego homogeniczny obraz sąsiadów wewnątrz Unii prowadzi do traktowania kontynentalnych sąsiadów w postaci Białorusi i Ukrainy na równi z Marokiem i Egiptem.

Kolejnym punktem programu było posiedzenie plenarne z wykładami, poświęconymi 90-leciu ogłoszenia Białoruskiej Republiki Ludowej (BRL). Jako pierwszy wystąpił Aleś Smalanczuk (EHU) z referatem „Roman Skirmunt (1868-1939) — życie i śmierć premiera BRL”. Następnie Siarhiej Charėuski (EHU) przedstawił mińską architekturę związaną z wydarzeniami z historii BRL w stolicy. Tę część konferencji zamknął gość ze Szwecji prof. Per Boiln Hort (Södertörns högskola), przedstawiając i porównując historię nacjonalizmów w Skandynawii. Po czym, po otwarciu wystawy fotograficznej „Асабістыя рэчы — personal things”, przygotowanej przez Taciańę Kułażankę, Natallię Kaszeўską i Darię Bubien, przystąpiono do obrad w sekcjach.

W ciągu dwóch dni obrad mogło zaprezentować się blisko dziewięćdziesięciu prelegentów, w większości studentów EHU, którzy swe osiągnięcia badawcze przedstawili w dziewięciu sekcjach:

- Prawo i demokracja: wyzwania czasu;
- Polityka i badania polityczne;
- Muzeum w kontekście kultur;
- Widzieć, rozumieć, interpretować: ideologia i kultura;
- Białoruś — Litwa: historia i pamięć;
- Filozofia we współczesnym świecie;
- Różne wymiary tożsamości;
- (Nie)aktualne problemy teorii płci;
- Transformacja postsowieckich mediów.

Sekcja historyczna, zatytułowana „Białoruś — Litwa: historia i pamięć”, była najliczniejsza, nie tylko ze względu na fakt, iż dokooptowano do niej

¹ Materiały z pierwszej konferencji, która odbyła się w dniach 6-7 maja 2007 r., ukazały się drukiem. Zob.: *Европа: новое соседство 2007*, ред. Г. Я. Миненков, Вильнюс 2008, 252 с.

referentów z sekcji „muzealnej”, która ostatecznie liczyła jedynie dwóch uczestników. Obrady, w czasie których zaprezentowało się 20 referatów, poprowadził dr Aleś Smalanczuk. Sekcja historyczna, oprócz liczebności, wyróżniła się również pod względem językowym, bowiem zdecydowana większość referatów została zaprezentowana po białorusku, podczas gdy w innych sekcjach dominował język rosyjski.

Organizatorzy w programie ułożyli wystąpienia w porządku chronologicznym. Jako pierwszy wystąpił Wasil Chodan z referatem „Do zagadnienia sytuacji etnicznej zachodniej części białoruskiego Polesia w XI-XIII wieku”. Ioú Hleb przedstawił stan badań i perspektywy badawcze nad rozwojem prypecko-niemeńskiego szlaku handlowego i jego głównych odnóg w epoce wikingów. Historię Lubczy, rezydencji Radziwłłów linii birżańskiej, nakreśliła Natalla Kuc. Gość z Rosji, aspirant Petersburskiego Uniwersytetu Rolniczego Nikołaj Niestierow, na przykładzie muzeów północnej Rosji, przedstawił rolę placówek muzealnych w przestrzeni kultury regionalnej.

Po przerwie jako pierwszy wystąpił Mikoła Wołkaú z referatem „Określenie „forteca” dla oznaczenia nowożytnych budowli obronnych Wielkiego Księstwa Litewskiego”. Wystąpienie Walerego Marozawa nosiło tytuł „Wielkie Księstwo Litewskie i wielki książę Gedymin”. Weksykologiczną spuściznę Wielkiego Księstwa jako źródło do badań stosunków białorusko-litewskich przedstawił Andrej Szułajeú. Sylwetki autorów i korespondentów „Naszej Niwy” z pierwszego roku istnienia gazety zaprezentowała Anastasija Saładoúnik. Sobotnią część referatów zamknęło wystąpienie Haliny Flikop „Ikograficzne materiały WKL XVI-XVIII w. — przetrwalniki wiadomości o kulturze ludowej Białorusinów”.

Drugi dzień konferencji rozpoczął Cimafiej Awilin z referatem „Białorusko-litewskie paralele w ludowej astronomii”. Alesia Malcawa przedstawiła obraz Pińczuka w „Notatkach z podróży po Białorusi (1890-1891)” Mitrofana Downar-Zapolskiego. Serię wystąpień poświęconych „Naszej Niwie” rozpoczęła Maryja Łaminskaja porównując redakcję i tematykę gazety z lat 1906-1915 oraz z próby jej reaktywacji w 1920 roku. Iryna Krupskaja przedstawiła obraz Wilna i Wileńszczyzny na łamach „Naszej Niwy” w latach 1906-1911. Z kolei obraz kobiety w wydaniach z lat 1906-1908 został przybliżony przez Hannę Hałkową. Tomasz Błaszczak z toruńskiego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika przybliżył działalność organizacji białoruskich na Litwie w latach 1918-1940.

Po przerwie można było usłyszeć referat Natalli Miaszkowej „Problem unii w twórczości Kazimira Swajaka”. Funkcjonowanie Związku Studentów Białorusinów oraz innych organizacji działających na Uniwersytecie Stefana Batorego przedstawił Andrej Mastyka. Wystąpienie Andreja Asadczego nosiło tytuł „Problem współpracy z niemieckimi okupantami podczas

II wojny światowej w pracach naukowych Jerzego Turonka”. Intelktualną historię Białorusi w latach dwudziestych i trzydziestych XX w. udanie próbował zanalizować Iwan Nowik. Obrady konferencji zamknął Konstantin Bobrow wystąpieniem „Muzeum jako fenomen rozwoju kultury i muzealnej pedagogiki”.

Podsumowując obrady konferencji należy podkreślić, że poziom referatów był bardzo zróżnicowany, co wynikało z różnego stanu zaawansowania badań prowadzonych przez poszczególnych referentów. Obok słuchaczy studiów magisterskich i doktorantów zaprezentowali się studenci pierwszego stopnia. Można wyróżnić jednak kilka wystąpień, np. Andreja Mastyki czy Iwana Nowika, których dotychczasowe osiągnięcia badawcze wskazują, iż mają oni pełne szanse, by w przyszłości zaistnieć w białoruskiej historiografii.

Tomasz Błaszczak
(Toruń)

Księgarnie prowadzące ciągłą sprzedaż publikacji BTH

Białystok

AKCENT, ul. Rynek Kościuszki 17

Warszawa

Główna Księgarnia Naukowa im. B. Prusa, ul. Krakowskie

Przedmieście 7

LIBER, ul. Krakowskie Przedmieście 24

LIBER, ul. Dobra 56/66 (gmach Biblioteki Uniwersyteckiej)

Poznań

Poznańska Księgarnia Naukowa „Kapitałka”, ul. Mielżyńskiego 27/29

Mińsk (Białoruś)

www.knihi.net; tel. 643 57 33; Книгі поштай, 220 050 Мінск, п/с 333

Выданыі Беларускага Гістарычнага Таварыства

„Białoruskie Zeszyty Historyczne — Беларускі Гістарычны Зборнік”, nr 1-29 Białystok 1994-2008 — red. J. Kalina (nr 1-4), E. Mironowicz (nr 5-29); nr 1, 2 — прададзеныя.

Wiesław Choruży, *Białoruski drugi obieg w Polsce 1981-1990*, red. E. Mironowicz, Białystok 1994, ss. 148, ілюстр. Прададзеная.

Irena Matus, *Wieś Strzelce-Dawidowicze w tradycji historycznej*, red. O. Łatyszonek, Białystok 1994, ss. 234, ілюстр. Прададзеная.

o. Grzegorz Sosna, Doroteusz Fionik, *Dzieje Cerkwi w Bielsku Podlaskim*, red. A. Mironowicz, Białystok 1995, ss. 193, ілюстр. Прададзеная.

Oleg Łatyszonek, *Białoruskie formacje wojskowe 1917-1923*, Białystok 1995, ss. 273, ілюстр. Цана з коштам пасылкі 23 зл.

Białorusini i stosunki polsko-białoruskie na Białostoczczyźnie 1944-1956, tom I: sierpień 1944 — grudzień 1946, część 1: sierpień 1944 — grudzień 1945, opr. S. Iwaniuk, Białystok 1996, ss. 256, цана з коштам пасылкі 10 зл.; część 2: styczeń — grudzień 1946, Białystok 1998, ss. 233. Цана з коштам пасылкі 10 зл.

Helena Głogowska, *Białoruś 1914-1929. Kultura pod presją polityki*, Białystok 1996, ss. 238, ілюстр. Цана з коштам пасылкі 23 зл.

o. Grzegorz Sosna, Doroteusz Fionik, *Orla na Podlasiu. Dzieje Cerkwi, miasta i okolic*, Bielsk Podlaski — Ryboły — Białystok 1997, ss. 194, ілюстр. Прададзеная.

Antoni Mironowicz, *Teodozy Wasilewicz, archimandryta słucki, biskup białoruski*, Białystok 1997, ss. 71. Цана з коштам пасылкі 7 зл.

Księga cudów przed ikoną Matki Bożej w Starym Korninie dokonanych, oprac. A. Mironowicz, Białystok 1997, ss. 201. Цана з коштам пасылкі 30 зл.

Першыя з'езд беларусаў свету (8-10 ліпеня 1993 г., г. Мінск). Матэрыялы і дакументы, укладальнік Г. Сурмач, ss. 35, ілюстр., Мінск 1997, ss. 335. Цана з коштам пасылкі 12 зл.

Antoni Mironowicz, *Życie monastyczne na Podlasiu*, Białystok 1998, ss. 118. Цана з коштам пасылкі 15 зл.

Antoni Mironowicz, *Metropolita Józef Nielubowicz Tukalski*, Białystok 1998, ss. 127. Цана з коштам пасылкі 5 зл.

o. Grzegorz Sosna, Doroteusz Fionik, *Parafia Ryboły*, Bielsk Podlaski — Ryboły — Białystok 1999, ss. 210, ілюстр. Цана з коштам пасылкі 10 зл.

Анеля Катковіч, Вераніка Катковіч-Клентак, *Успаміны*, рэд. Л. Глагоўская, В. Харужы, Беласток 1999, ss. 142, ілюстр. Цана з коштам пасылкі 10 зл.

Antoni Mironowicz, *Sylwester Kossow, biskup białoruski, metropolita kijowski*, Białystok 1999, ss. 144. Цана з коштам пасылкі 4 зл.

„Наш Радавод. Кніга 8. Беларусы і палякі: дыялог народаў і культур. X-XX ст.”, рэдактары: Д. Караў, А. Латышонак, Гродна — Беласток 1999 (2000), ss. 628. Цана з коштам пасылкі 35 зл.

Eugeniusz Mironowicz, *Polityka narodowościowa PRL*, red. O. Łatyszonek, Białystok 2000, ss. 285. Цана з коштам пасылкі 35 зл.

Irena Matus, *W Puchlach, Stawku, Trześciance. Z dziejów oświaty ludu białoruskiego na Podlasiu*, red. D. Wysocka, Białystok 2000, ss. 176, ілюстр. Цана з коштам пасылкі 10 зл.

Małgorzata Moroz, „*Krynica*”. *Ideologia i przywódcy białoruskiego katolicyzmu*, red. E. Mironowicz, Białystok 2001, ss. 230. Цана з коштам пасылкі 15 зл.

o. Grzegorz Sosna, Doroteusz Fionik, *Pasynki i okolice*, Bielsk Podlaski — Ryboły — Białystok 2001, ss. 282, ілюстр. Цана з коштам пасылкі 14 зл.

Мар’ян Пецюкевіч, *Кара за службу народу. Абрэскі ссыльнага жыцця*, Беласток 2001, ss. 200, ілюстр. Цана з коштам пасылкі 10 зл.

Piotr Sierhijewicz 1900-1984. *Ze zbiorów prywatnych*, Gdańsk — Sopot — Gdynia 2002, ss. 24, каталёг выстаўкі. Цана з коштам пасылкі 10 зл.

Jan Tarasiewicz/ Ян Тарасевіч, *Pieśń miłości. Utwory na fortepian pod redakcją Ihara Alounikava/ Песня кахання. Творы для фартэпіяна пад рэдакцыяй Ігара Алоўнікава*, Мінск — Беласток 2002, ss. 132. Цана з коштам пасылкі 10 зл.

Antoni Mironowicz, *Józef Bobrykowicz, biskup białoruski*, Białystok 2003, ss. 214. Цана з коштам пасылкі 5 зл.

Мікола Шкялёнак, *Беларусь і суседзі*, Беласток 2003, ss. 300. Цана з коштам пасылкі 20 зл.

Aniela Kotkowicz, Weronika Kotkowicz-Klentak, *Od Budstawia do GULagu*, red. H. Głogowska, W. Choruży, Białystok 2003, ss. 140. Цана з коштам пасылкі 8 зл.

Antoni Mironowicz, *Sylwester Czetwertyński, biskup białoruski*, Białystok 2004, ss. 158. Цана з коштам пасылкі 5 зл.

Ціна Клыкоўская, *Саюз Беларускай Моладзі. Вяртаньне з забыцця*, Беласток 2004, ss. 228. Цана з коштам пасылкі 20 зл.

Мар'ян Пецюкевіч (Marian Pieciukiewicz), *Лісты. Listy (1956-1982)*, Беласток 2005, сс. 156, ілюстр. Цана з коштам пасылкі 16 зл.

o. Grzegorz Sosna, Doroteusz Fionik, *Szczyty. Dzieje wsi i parafii*, Bielsk Podlaski — Ryboły — Białystok 2005, сс. 434, ілюстр. Цана з коштам пасылкі 30 зл.

Antoni Mironowicz, *Kościół prawosławny w Polsce*, Białystok 2006, сс. 918. Прададзеная.

Viktor Stachwiuk, *Siva zozula*, Białystok 2006, сс. 196, ілюстр. Цана з коштам пасылкі 14 зл.

Antoni Mironowicz, *Serafion Polchowski, władca białoruski*, Białystok 2007, сс. 166. Цана з коштам пасылкі 9 зл.

Выданні, савыдаўцом якіх выступіла Беларускае Гістарычнае Таварыства

Krystyna Mazur, Doroteusz Fionik, *Bielsk Podlaski — miasto pogranicza*, Białystok 2003, сс. 144. Прададзеная.

Oleg Łatyszonek, *Od Rusinów Białych do Białorusinów*, Białystok 2006, сс. 388. Прададзеная.

Eugeniusz Mironowicz, *Białorusini i Ukraińcy w polityce obozu pilsudczykowskiego*, Białystok 2007, сс. 296. Прададзеная.

Publikacje BTH można zamawiać drogą elektroniczną
wchoruzy@poczta.onet.pl albo bzh@neostrada.pl
lub faksem: 085 744 61 11